

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Активізація інвестиційно-інноваційної діяльності є одним із основних факторів зростання економіки. Але, зважаючи на умови економічної кризи, розлад фінансово-кредитної системи, гостру напруженість суспільного життя та враховуючи брак вільних фінансових ресурсів, дослідження проблем такого напрямку діяльності і пошук шляхів їх вирішення є дуже актуальними.

Відповідно до ст. 325 Господарського кодексу України, інноваційною діяльністю у сфері господарювання є діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій із метою виконання довгострокових науково-технічних програм із тривалими термінами окупності витрат і упровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя. В статті 326 ГК України, законодавець визначає форми інвестування інноваційної діяльності. Так, відповідно до ч. 1 зазначеної статті, інвестиціями у сфері господарювання признаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей і майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою отримання доходу або досягнення іншого соціального ефекту. За джерелами фінансування інноваційної діяльності виділяють такі форми інвестицій:

- державне (комунальне) інвестування, яке здійснюється органами державної влади або органами місцевого самоврядування за рахунок бюджетного засобу та інших засобів відповідно закону;
- комерційне інвестування, яке здійснюється суб'єктами господарювання за рахунок власних або позикових засобів із метою розвитку бази підприємництва;
- соціальне інвестування, яке здійснюється в об'єкти соціальної сфери та інших невиробничих сфер;

- іноземне інвестування, яке здійснюється іноземними юридичними особами або іноземцями, а також іншими державами;
- загальне інвестування, яке здійснюється суб'єктами України разом із іноземними юридичними особами або іноземцями.

Ситуацію в національній інноваційній сфері сьогодні характеризують різного роду кризові явища: енергетична залежність, забруднення навколишнього середовища, наявність застарілих матеріало- та енергомістких основних фондів, безперервна зміна економіко-правового середовища, соціальна напруженість, непередбачуваність економічного клімату. Швидко втрачаються можливості розвивати наукові дослідження, оперативно впроваджувати їхні результати у практику, реагувати на світові науково-технологічні досягнення та ефективно використовувати їх у національних інтересах. Тому значна частина вітчизняних товарів не є конкурентоспроможною на ринку.

На інноваційні процеси в Україні негативно впливає й кризовий стан у науці, викликаний її слабким фінансуванням. Незважаючи на ряд законодавчих актів, серед яких і Закон України «Про інноваційну діяльність»[1], бюджетне фінансування за розділом «Фундаментальні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу» на рівні 1% від ВВП так і залишилося нездійсненим. До речі, такий рівень є одним із найбільш низьких у світі. Так, розвинені держави витрачають на розвиток інноваційної сфери від 4 до 8 % ВВП. Сума видатків, яка передбачається національним законодавством, не відповідає й мінімальним потребам науки, а обсяг коштів, фактично спрямованих на її фінансування, значно менший, ніж передбачений бюджетом.

Внаслідок цього кількість інноваційно активних підприємств щорічно знижується, питома вага розробок, які за своїми характеристиками перевищують світові аналоги, залишається низькою (менше 1 % створених зразків за своїми техніко-економічними характеристиками перевищили світові аналоги), відбувається подальше згортання новаторської діяльності, інноваційна сфера не приваблює інвесторів [2].

Як наслідок, у світогосподарських зв'язках Україна зберігає значення постачальника сировини та ринку збуту для країн Заходу. Технологічний розвиток вітчизняної промисловості дедалі більше залежить від інтелектуальної продукції інших країн. Програми розвитку науково-технологічної сфери України залишаються на папері, без адекватного фінансового забезпечення. Кошти, які держава відбирає у промислових підприємств, досить значні. Розмір амортизаційного фонду й прибутку, що залишається в їхньому розпорядженні, не дозволяє основним структурним ланкам здійснити необхідну технічну реконструкцію виробничої бази, випускати конкурентоспроможну продукцію. Досить складним є одержання кредитів на здійснення інноваційної діяльності, немає узаконеної методики розрахунку ефективності вкладень в інновації, не розроблено економічного механізму, який стимулював би розвиток венчурного капіталу і який складав би частину програми непрямого регулювання державою інноваційної сфери.

Аналіз результатів дослідження дозволив окреслити ряд причин такого становища, основними з яких є:

- недооцінка значення технологічних змін для вітчизняної економіки;
- незавершеність економічних перетворень та їхнє недосконале правове забезпечення;
- нераціональність зовнішньоекономічних зв'язків, заснованих на імпорті високотехнологічного устаткування та експорті паливно-сировинних ресурсів;
- слабке фінансування та незадовільний зв'язок з виробництвом;
- відсутність на усіх рівнях управління систем менеджменту, орієнтованих на підвищення якості, ресурсозбереження, конкурентоспроможність;
- орієнтація розвитку української економіки на активізацію не інноваційної, а інвестиційної діяльності. Інвестиції повинні стати засобом росту кількості інновацій, а не метою функціонування економіки;
- проблеми з одержанням кредитів;
- відсутність узаконеного державою механізму розрахунку ефективності вкладень в інноваційні проекти, який би відповідав світовим аналогам.

Отже, з вище викладеного можна сформулювати такі пропозиції, які можуть покращити реалізацію інноваційної та інвестиційної політики:

- вдосконалення принципів і методів державного бюджетного фінансування науково-технічної та інноваційної сфери;
- вдосконалення чинного податкового законодавства як непрямого механізму фінансування вітчизняної науки та інноваційних проектів;
- реалізація комплексу заходів щодо стимулювання взаємодії банківської системи і бізнесу страхівки з реальним сектором економіки, враховуючи науково-технічну сферу;
- створення системи стимулювання діяльності венчурних фірм і компаній в інноваційній сфері;
- формування інноваційної інфраструктури;
- зацікавлення вітчизняних фізичних і юридичних осіб в інвестуванні українських підприємств.

Список літератури: 1. Про інноваційну діяльність: Закон України. – www.rada.kiev.ua. 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Державний комітет статистики України / *О.М. Кузнєцова* (підгот.). – К., 2006. 3. *Череп А. В., Ясир А. М.* Інвестиційно-інноваційна діяльність як фактор ефективного розвитку підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. 2009. – № 1. – С. 159-161.

С.С. ЛЕВЧЕНКО, студ., *Л.М. РИМАРЕВА*, ст. викл., ВТЕІ КНТЕУ, Вінниця

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Сучасний стан розвитку інноваційних процесів в АПК, процес формування сільськогосподарських кооперативів в Україні проходить досить повільно. Основними причинами є відсутність методичної бази з питань їх організації та діяльності, а також - недостатнє фінансування з боку держави, що призводить, в